

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Міністерство освіти і науки України

Український державний університет залізничного транспорту

ННЦГО

Кафедра: *Правове забезпечення та
адміністрування транспортної діяльності*

Назва освітньої компоненти: **Основи військово-психологічної підготовки**

Код та назва спеціальності: *G9, 131 Прикладна механіка (1 курс скор. ф. н.,
2 курс)*

Рівень освіти: **Перший (Бакалаврський)**

Форма навчання: *денна, заочна*

Семестр: **2, 4**

Кількість кредитів ЄКТС: **3**

Форма підсумкового контролю: **залік** екзамен

Розробник програми: **Кім Катерина Володимирівна**, к. псих.н., доцент

Харків - 2025

2 ОПИС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Галузь знань *G, 131 Прикладна механіка*

Обов'язкова / Вибіркова: *обов'язкова*

Курс: *1 скор., 2/ Семестр: 2, 4*

3 ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧІВ

Кім Катерина Володимирівна

Контактна інформація: (docent.kim.uvkr@kart.edu.ua +38067-709-60-03)

Час консультацій: 14.00-15.00 (Понеділок, Середа)

Форми зв'язку: Zoom

https://us02web.zoom.us/launch/chat?src=direct_chat_link&email=docent.kim.uvkr%40kart.edu.ua

4 МЕТА І ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Мета навчальної дисципліни: сформувати у студентів системне розуміння основ військової психології та психогігієни, розвинути навички збереження ментального здоров'я, подолання стресових та кризових станів, а також забезпечення психологічної підтримки в умовах військових дій та постконфліктного середовища.

Завдання дисципліни: Основними завданнями вивчення дисципліни «Основи військово-психологічної підготовки» є: надати базові теоретичні знання з військової та кризової психології; ознайомити з основами ментального здоров'я та принципами його підтримки; навчити розпізнавати ознаки психологічних травм та ПТСР; розвивати навички саморегуляції, емоційного контролю та психологічної гнучкості; формувати готовність до надання первинної психологічної допомоги; навчити методам комунікації та підтримки у стресових і кризових ситуаціях; сприяти розвитку морально-вольових якостей та внутрішніх ресурсів особистості.

5 КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Загальні компетентності:

ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК 02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК 03. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;

ЗК 04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ЗК 05. Здатність працювати в команді;

ЗК 06. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків;

ЗК 07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

ЗК 08. Здатність спілкуватися іноземною мовою;

ЗК 09. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;

ЗК 10. Навички здійснення безпечної діяльності.

- ЗК 11. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
- ЗК 12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- ЗК 13. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;
- ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- ЗК 15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;
- ЗК 16. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахові компетентності:

- ФК 01. Здатність до аналізу машин і конструкцій, їх матеріалів та процесів на основі законів, теорій та методів математики, природничих наук, в тому числі трибології, триботехніки та хімотології;
- ФК 02. Здатність робити оцінки параметрів працездатності конструкцій і машин в експлуатаційних умовах, якості експлуатаційних матеріалів та знаходити відповідні рішення для забезпечення заданого рівня надійності конструкцій і процесів підприємств, в тому числі і за наявності деякої невизначеності;
- ФК 05. Здатність використовувати аналітичні та чисельні математичні методи для вирішення задач прикладної механіки, зокрема здійснювати розрахунки на міцність, витривалість, стійкість, довговічність, жорсткість, тертя та зношування в процесі статичного та динамічного навантаження з метою оцінки надійності деталей і конструкцій машин;
- ФК 06. Здатність виконувати технічні вимірювання, одержувати, аналізувати та критично оцінювати результати вимірювань;
- ФК 07. Здатність застосовувати комп'ютеризовані системи проектування (CAD), виробництва (CAM), інженерних досліджень (CAE) та спеціалізоване прикладне програмне забезпечення для вирішення інженерних завдань з прикладної механіки;

ФК 10. Здатність описувати та класифікувати широке коло технічних об'єктів та процесів, що ґрунтується на глибокому знанні та розумінні основних теорій та практик механіки, а також базових знаннях суміжних наук.

Програмні результати навчання:

РН 01. Вибирати та застосовувати для розв'язання задач прикладної механіки придатні математичні методи ;

РН 09. Знати та розуміти суміжні галузі (механіку рідин і газів, теплотехніку, електротехніку, електроніку) і вміти виявляти міждисциплінарні зв'язки прикладної механіки на рівні, необхідному для виконання інших вимог освітньої програми у сфері виробництва та експлуатації технологічних машин;

РН 15. Враховувати при прийнятті рішень основні фактори техногенного впливу на навколишнє середовище і основні методи захисту довкілля, охорони праці та безпеки життєдіяльності;

РН 16. Вільно спілкуватися з професійних питань усно і письмово державною та іноземною мовою, включаючи знання спеціальної термінології та навички міжособистісного спілкування.

6 ПЕРЕДУМОВИ (ПРЕРЕКВІЗИТИ)

До опанування дисципліни «Основи військово-психологічної підготовки» здобувач повинен володіти знаннями, сформованими шкільними освітніми компонентами: «Громадянська освіта»; «Основи здоров'я» / «Здоров'я, безпека та добробут» (НУШ); «Захист України»; «Біологія та екологія» (теми з фізіології нервової системи).

7 ПІСЛЯУМОВИ (ПОСТРЕКВІЗИТИ)

Дисципліна «Основи військово-психологічної підготовки» є базовою для подальшого опанування студентами залізничного університету таких освітніх компонентів, як: «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці», «Мова навчання та соціально-побутового спілкування»

8 ВІДПОВІДНІСТЬ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ ГЛОБАЛЬНИМ ЦІЛЯМ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ДО 2030 РОКУ

Відповідно до резолюції ООН №70/1 та Указу Президента України №722/2019, освітня компонента сприяє досягненню таких Цілей сталого розвитку:

SDG 3 – Міцне здоров'я і благополуччя

Опис реалізації: дисципліна формує навички психічної саморегуляції, стресостійкості, подолання професійного вигорання, що є важливими для

зміцнення психічного здоров'я працівників залізничної галузі та зменшення ризику аварій, спричинених людським фактором.

SDG 4 – Якісна освіта

Опис реалізації: компонента забезпечує набуття компетентностей у сфері психологічної підготовки, безпеки та людської поведінки в екстремальних умовах, сприяючи формуванню висококваліфікованих фахівців транспортної галузі.

SDG 8 – Гідна праця та економічне зростання

Опис реалізації: формування психологічної готовності та стресостійкості персоналу сприяє підвищенню безпеки, ефективності та надійності роботи працівників залізничного транспорту.

SDG 9 – Промисловість, інновації та інфраструктура

Опис реалізації: розуміння людського фактору та поведінкових ризиків у складних умовах є передумовою підвищення безпеки та стійкості транспортної інфраструктури.

SDG 11 – Сталі міста і громади

Опис реалізації: безпечні та надійні перевезення є критично важливими для сталого розвитку міських систем. Дисципліна сприяє підготовці фахівців, здатних діяти в надзвичайних ситуаціях і забезпечувати безпеку громадян.

SDG 16 – Мир, справедливість та сильні інституції

Опис реалізації: дисципліна формує відповідальність, дисципліну, готовність діяти у кризових умовах та дотримуватися норм права, що важливо для побудови безпечних інституцій та стійких систем реагування.

SDG 17 – Партнерство заради сталого розвитку

Опис реалізації: підготовка фахівців, які здатні взаємодіяти з органами цивільного захисту, військовими структурами, службами безпеки та міжнародними партнерами у сфері транспорту, сприяє розвитку ефективної співпраці для гарантування безпеки.

9 ПРОГРАМА ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

Модуль 1: ОСНОВИ ВІЙСЬКОВОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯ

Тема 1. Вступ до військової психології. Її предмет, завдання та методи.

Короткий опис: Об'єкт, предмет психології. Соціально-психологічні проблеми військової психології. Історія та розвиток військової психології в Україні. Військова психологія, її специфіка, завдання і методи дослідження.

Тема 2. Психологія особистості військовослужбовця (загальна характеристика особистості в психології, поняття спрямованості особистості, структура і зміст спрямованості).

Короткий опис: Поняття особистості. Основні фактори формування особистості. Поняття особистість, індивідуальність, суб'єкт. Розвиток психіки і

розвиток особистості. Психологічна структура особистості. Розвиток особистості у військовій діяльності. Спрямованість особистості та особливості її змісту у військовослужбовців.

Тема 3. Психологія особистості військовослужбовця (поняття про типи вищої нервової діяльності і темперамент; характер; здібності військовослужбовців; пізнавальні процеси).

Короткий опис: Типи вищої нервової діяльності і темперамент. Характер. Розвиток здібностей у військовослужбовців у ході військово-професійної діяльності. Пізнавальні процеси особистості.

Тема 4. Бойовий стрес та особливості його прояву.

Короткий опис: Поняття стресу, класифікація стресу. Поняття бойового стресу. Особливості переживання комбатантами різних видів бойового стресу. Бойовий стрес і його психологічні наслідки. Самостійне подолання бойового стресу. Профілактика бойового стресу

Тема 5. Особливості функціонування емоційно-вольової сфери особистості в умовах військової діяльності. Психічні стани військовослужбовців та їхні вияви у військовій діяльності. Сутність паніки та причини її виникнення

Короткий опис: Особливості функціонування емоційно-вольової сфери особистості в умовах військової діяльності. Поняття «психічний стан». Види психічних станів. Класифікація психічних станів. Функції психічних станів. Негативні психічні стани. Сутність паніки та причини її виникнення. Основні напрями роботи командира щодо формування та підтримання позитивного психічного стану.

Тема 6. Психологічна класифікація видів відхильної (девіантної) поведінки.

Короткий опис: Поняття і загальна характеристика відхильної поведінки. Особливості відхилень у поведінці в умовах військової служби. Форми відхильної (девіантної) поведінки у військовослужбовців. Профілактика відхильної поведінки у військовослужбовців. Принципи роботи щодо профілактики девіантно-делінквентної поведінки у військовослужбовців.

Тема 7. Психологія військового колективу: сутність та ознаки військового колективу; психологічна стійкість і лідерство у бойових підрозділах.

Короткий опис: Поняття про групу у психології, види і характеристика груп. Військовий колектив як соціально-психологічне явище. Стадії розвитку військового колективу. Сутність і компоненти психології військового колективу. Міжособистісні відносини, спілкування, взаємні оцінки, домагання, вимоги та ін. Громадська (колективна) думка, колективні погляди. Колективні настрої, соціальні відчуття, панічні прояви. Колективні традиції, звички, звичаї. Лідерство в колективі.

Модуль 2: ПСИХОЛОГІЯ ВІЙСЬКОВОГО КОЛЕКТИВУ, БОЙОВИЙ СТРЕС І ОСНОВИ ТАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ

Тема 8. Методи вивчення психології військового колективу. Стилі управління військовим колективом. Лідерство командира.

Короткий опис: Методи вивчення психології військового колективу: метод спостереження, метод вивчення документів, метод аналізу результатів діяльності, метод незалежних характеристик, метод експерименту. Спеціальні методи. Способи управління психологією колективу (групи). Стилі управління військовим колективом. Визначення й класифікація основних стилів управління. Лідерство командира.

Тема 9. Психологія спілкування військовослужбовців.

Короткий опис: Сутність, функції та структура спілкування військовослужбовців. Спілкування і комунікація. Види спілкування. Функції спілкування. Структура спілкування. Спілкування та діяльність військовослужбовців. Основні характеристики спілкування військовослужбовців. Бар'єри спілкування у військовому середовищі.

Тема 10. Структура спілкування та її особливості у військовому середовищі.

Короткий опис: Комунікативний бік спілкування військовослужбовців і його характеристика. Характер впливу інформації. Взаємодія як інтерактивний бік спілкування військовослужбовців. Специфічні форми спілкування. Стилі взаємодії. Соціальна перцепція у військовослужбовців. Оптимізація спілкування військовослужбовців у військовому середовищі. Розвиток навичок спілкування в діяльності військового керівника.

Тема 11. Конфлікти у військових колективах.

Короткий опис: Сутність і особливості конфліктів. Причини виникнення конфліктів. Типологія конфліктів. Міжособистісний конфлікт. Внутрішньогруповий конфлікт. Міжгруповий конфлікт. Інші типи конфліктів за різними підставами. Роль керівника в управлінні конфліктом. Профілактика конфлікту. Регулювання конфліктів.

Тема 12. Вплив бою на психіку військовослужбовців

Короткий опис: Психологічні основи ефективності бойової діяльності військовослужбовців. Сутність девіантної поведінки в бойовій обстановці. Види девіантної поведінки в бойовій обстановці. Девіації, спрямовані на ухилення від бою. Особливості прояву групової психології в умовах бойової діяльності. Психологічні аспекти управління військовим колективом у бою.

Тема 13. Ментальне здоров'я особистості в умовах війни.

Короткий опис: Сутність психічного здоров'я особистості, його структура та значення в умовах війни. Здатність справлятися з повсякденними стресами як складова психічного здоров'я особистості в умовах війни. Впливу стресу на ментальне здоров'я та стратегії подолання стресових ситуацій. Стратегії подолання стресу. Рівні, напрямки та форми психологічного

втручання для збереження й підтримання психічного здоров'я особистості в умовах війни. Психологічні особливості учасників військових конфліктів. Роль тілесно-орієнтованої терапії у психологічному здоров'ї військовослужбовців. Самовідновлення як складова реабілітаційного процесу.

Тема 14. Основи тактичної медицини: принципи та етапи надання допомоги.

Короткий опис: Історія та розвиток тактичної медицини. Основні принципи та завдання тактичної медицини. Етапи надання допомоги в тактичній медицині. Алгоритми надання допомоги. Особливості методики навчання тактичної медицини. Етапи тактичної догоспітальної допомоги в умовах воєнних (бойових) дій. Аптечка медична загальновійськова індивідуальна (АМЗІ).

Тема 15. Надання першої допомоги в умовах бойових дій.

Короткий опис: Надання першої медичної допомоги при бойових стресових реакціях. Ознаки масивної кровотечі. Послідовність накладання турнікета на руку, самодопомога. Алгоритм роботи з турнікетом на етапі Допомоги в тактичному укрітті. Допомога при опіках.

10 ТЕМАТИКА СЕМІНАРСЬКИХ/ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ПЗ-1. Вступ до військової психології. Її предмет, завдання та методи

ПЗ-2. Психологія особистості військовослужбовця (загальна характеристика особистості в психології, поняття спрямованості особистості, структура і зміст спрямованості; поняття про типи вищої нервової діяльності і темперамент).

ПЗ-3. Психологія особистості військовослужбовця (характер; мотивація; здібності військовослужбовців; пізнавальні процеси; емоційні процеси; вольові процеси).

ПЗ-4. Бойовий стрес та особливості його прояву.

ПЗ-5. Особливості функціонування емоційно-вольової сфери особистості в умовах військової діяльності. Психічні стани військовослужбовців та їхні вияви у військовій діяльності. Сутність паніки та причини її виникнення.

ПЗ-6. Психологічна класифікація видів відхиленої (девіантної) поведінки.

ПЗ-7. Психологія військового колективу: сутність та ознаки військового колективу; психологічна стійкість і лідерство у бойових підрозділах.

ПЗ-8. Методи вивчення психології військового колективу. Стили управління військовим колективом. Лідерство командира.

ПЗ-9. Психологія спілкування військовослужбовців.

ПЗ-10. Структура спілкування та її особливості у військовому середовищі.

ПЗ-11. Конфлікти у військових колективах.

ПЗ-12. Вплив бою на психіку військовослужбовців.

ПЗ-13. Ментальне здоров'я особистості в умовах війни.

ПЗ-14. Основи тактичної медицини: принципи та етапи надання допомоги.

ПЗ-15. Надання першої допомоги в умовах бойових дій.

11 ТЕМАТИКА ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Перелік тем не передбачено

12 САМОСТІЙНА РОБОТА

Загальний обсяг самостійної роботи – 30 годин.

Види завдань:

Опрацювання наукових джерел, аналітичних звітів, міжнародних рекомендацій.

Підготовка доповідей і виступів на теми, означені програмою курсу.

Виконання індивідуальних завдань (реферативні роботи, кейси).

Підготовка до підсумкового контролю

13 ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН (ДЕННА/ЗАОЧНА ФОРМА)

№	Тема	Лекції, год	Практичні, год	Лабораторні, год	Самостійна робота, год	Всього, год
1	Вступ до військової психології. Її предмет, завдання та методи.	2/1	2	-	2/5	6/6
2	Психологія особистості військовослужбовця (загальна характеристика особистості в психології, поняття спрямованості особистості, структура і зміст спрямованості)	2/1	2/1	-	2/6	6/8
3	Психологія особистості військовослужбовця (поняття про типи вищої нервової діяльності і темперамент; характер; здібності військовослужбовців; пізнавальні процеси)	2/-	2/-	-	2/6	6/6
4	Бойовий стрес та особливості його прояву.	2/-	2/1	-	2/6	6/7
5	Особливості	2/-	2/-	-	2/6	6/6

	функціонування емоційно-вольової сфери особистості в умовах військової діяльності. Психічні стани військовослужбовців та їхні вияви у військовій діяльності. Сутність паніки та причини її виникнення.					
6	Психологічна класифікація видів відхильної (девіантної) поведінки.	2/-	2/-	-	2/6	6/6
7	Психологія військового колективу: сутність та ознаки військового колективу; психологічна стійкість і лідерство у бойових підрозділах.	2/-	2/-	-	2/5	6/5
8	Методи вивчення психології військового колективу. Стилі управління військовим колективом. Лідерство командира.	2/-	2/-	-	2/5	6/5
9	Психологія спілкування військовослужбовців..	2/1	2/-	-	2/5	6/6
10	Структура спілкування та її особливості у військовому середовищі..	2/1	2/-	-	2/5	6/6
11	Конфлікти у військових колективах.	2/-	2/-	-	2/5	6/5
12	Вплив бою на психіку військовослужбовців.	2/-	2/-	-	2/5	6/5
13	Ментальне здоров'я особистості в умовах війни	2/1	2/1	-	2/5	6/7
14	Основи тактичної медицини: принципи та етапи надання допомоги	2/1	2/1	-	2/5	6/7
15	Надання першої допомоги в умовах бойових дій Надання першої допомоги в умовах бойових дій	2/-	2/-	-	2/5	6/5
		30/6	30/4	-	30/80	90/90

14 ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Види: доповіді, повідомлення, реферати.

Тематика:

Предмет, завдання та методи військової психології: порівняльний аналіз сучасних наукових підходів. Психологічна структура особистості військовослужбовця: спрямованість, мотивація та цінності. Типи темпераменту у військовій діяльності: сильні та слабкі сторони. Пізнавальні процеси в умовах військової служби: увага, мислення, пам'ять, сприймання. Особливості проявів бойового стресу та шляхи психологічної саморегуляції. Емоційно-вольова сфера військовослужбовця: чинники стійкості в екстремальних умовах. Психологічні стани у військовій діяльності: тривога, апатія, паніка, мобілізація. Девіантна поведінка у військовому середовищі: причини, класифікація, профілактика. Формування психологічної стійкості військовослужбовця до стресових та бойових ситуацій. Психологічні особливості адаптації новобранців до військової служби. Лідерство у військовому підрозділі: стилі управління та ефективність командування. Вербальна і невербальна комунікація у військовому колективі. Психологічні бар'єри у спілкуванні військовослужбовців та шляхи їх подолання. Конфлікти у військових колективах: причини, динаміка, методи вирішення. Ментальне здоров'я військовослужбовців: сучасні підходи до підтримки та реабілітації. Тактична медицина: роль психологічної готовності при наданні першої допомоги. Надання першої допомоги в умовах бойових дій: аналіз типових психологічних реакцій.

Вимоги: Дотримання Кодексу академічної доброчесності. Посилання на всі ресурси та джерела повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином.

15 МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Використовуються студентоцентровані та інтерактивні методи здобуття освіти:

Лекційні методи: проблемно-орієнтовані та оглядово-аналітичні лекції.

Інтерактивні методи: дискусії, робота в малих групах, мозковий штурм, аналіз кейсів.

Практичні методи: моделювання ситуацій, тренінги стресостійкості, вправи з комунікації та тактичної медицини.

Методи самостійної роботи: аналіз літератури, індивідуальні завдання, творчі роботи.

Методи формування критичного мислення та візуалізації навчального матеріалу.

Методи навчання з використанням цифрових технологій: Moodle та Zoom.

16 ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль: 0-60

Модульний контроль: 0-40

Підсумковий контроль (залік/іспит): 0-100

17 КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент, становить **100 балів за модуль** (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів за модульне тестування).

Структура балів поточного контролю (максимум 60 балів за модуль):

1. **Відвідування лекцій:** Максимально **8 балів** (бали нараховуються залежно від кількості відвідуваних лекцій; у разі пропуску більше 50% лекцій, бали не нараховуються).

2. **Наявність і повнота конспекту:** Максимально **12 балів**.

3. **Доповіді на семінарських заняттях:** Максимально **10 балів** (мінімум 1 доповідь впродовж модуля; передбачає розгорнуте викладення матеріалу, демонстрацію розуміння, самостійні висновки, відповіді на питання).

4. **Повідомлення на семінарських заняттях:** Максимально **10 балів** (мінімум по 1 повідомленню на кожному семінарі впродовж модуля; передбачає коротке інформування про конкретний феномен/приклад).

5. **Участь в обговореннях, усних опитуваннях, індивідуальних завданнях (загальна активність):** Максимально **20 балів** (залежно від загального рівня активності, залученості, якості відповідей і виконання завдань впродовж модуля).

Модульне тестування (Максимум 40 балів за модуль): Оцінка формується відповідно до кількості вірних відповідей на тестові модульні питання (20 питань, 2 бали за вірну відповідь).

Переведення оцінки (згідно з Положенням УкрДУЗТ):

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D

	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік або екзамен (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

18 АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ТА ПОЛІТИКА КУРСУ

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням: <https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/06/kodex.pdf>

Визначення плагіату та його наслідків: Академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства.

Очевидний плагіат у роботах оцінюється 0-3 балами. Кваліфікаційна робота (як приклад) не повинна містити академічний плагіат, фабрикації та/або фальсифікації. Усі письмові та усні роботи повинні бути виконані самостійно. Використання чужих ідей або текстів без належного посилання розглядається як порушення академічної доброчесності. Під час виконання індивідуальних завдань забороняється копіювати відповіді інших студентів або готові матеріали з мережі без опрацювання та посилання на джерело.

Загальні правила участі в онлайн-заняттях

Студенти повинні приєднуватися до заняття вчасно та використовувати власне ім'я та прізвище для ідентифікації.

Камера бажано має бути увімкнена під час обговорень, а мікрофон – вимкнений, коли студент не виступає. Під час заняття необхідно поважати думки інших учасників дискусії та не допускати образливих висловлювань.

Активна участь у дискусіях, відповіді на запитання та виконання інтерактивних завдань є важливою частиною навчального процесу.

Правила використання штучного інтелекту:

Студенти можуть використовувати інструменти штучного інтелекту як допоміжний засіб для навчання, пошуку інформації та розуміння навчального матеріалу.

Подані студентом роботи повинні бути результатом його власної навчальної діяльності. Студент несе відповідальність за зміст роботи незалежно від використання інструментів ШІ.

У разі використання штучного інтелекту під час підготовки письмових робіт студент повинен зазначити факт його використання.

Використання ШІ під час контрольних, тестів, заліків або іспитів дозволяється лише з дозволу викладача.

Використання штучного інтелекту не повинно порушувати принципи академічної доброчесності.

19 ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Предмет і завдання військової психології.
2. Методи військово-психологічних досліджень.
3. Структура особистості військовослужбовця та чинники її формування.
4. Спрямованість особистості: сутність, види, роль у військовій діяльності.
5. Темперамент і характер військовослужбовця: основні риси, вплив на поведінку.
6. Пізнавальні процеси (увага, пам'ять, мислення) в умовах військової служби.
7. Поняття бойового стресу та його основні прояви.
8. Емоційно-вольова стійкість військовослужбовця: зміст і методи розвитку.
9. Психічні стани (напруга, тривога, паніка): причини та профілактика.
10. Девіантна поведінка у військовому середовищі: види та психологічні причини.
11. Військовий колектив: основні ознаки, структура, функції.
12. Лідерство в бойовому підрозділі: типи, вимоги до командира.
13. Стили управління військовим колективом та їх ефективність.
14. Психологічні особливості спілкування військовослужбовців.
15. Конфлікти у військових колективах та методи їх вирішення.
16. Вплив бойових дій на психіку військовослужбовців.
17. Посттравматичний стресовий розлад: основні симптоми та чинники ризику.
18. Ментальне здоров'я в умовах війни: загрози та шляхи підтримки.
19. Основи тактичної медицини: принципи ТССС та алгоритм MARCH.
20. Психологічні особливості надання першої допомоги в умовах бойових дій.

20 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основна:

1. Бондарев Г.В., Круть П.П. Основи військової психології : навч. посіб. Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2020. 272 с.
2. Бочарова, В.Г. Психологія екстремальних ситуацій. – Харків: Право, 2019.
3. Гершанов А. Макієнко Н. Шлях до зцілення: основи роботи з наслідками травматичних подій. IsraelTrauma Coalition. – К. :7БЦ, 2023. 120 с.
4. ВОЗ. Глобальний звіт про психічне здоров'я: трансформація психіатричної допомоги, 2022
5. Губенко І.Я. Основи військової психології: підруч. для студентів закл. фах. передвищ. та вищ. освіти / І.Я. Губенко, О.С. Карнацька, О.Т. Шевченко. – 3-є вид. стер. – Київ: Медицина, 2021. – 310 с.
6. Гуменюк Г.І. Військова психологія. – К.: Центр учбової літератури, 2020.
7. Козяр М.М. Психологія бойового стресу та ПТСР. – Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2023.
8. Кокун О.М., Мороз В.М., Пішко І.О., Лозінська Н.С. Теорія і практика управління страхом в умовах бойових дій : метод. посібник / О.М. Кокун, В.М. Мороз, І.О. Пішко, Н.С. Лозінська. – Київ-Одеса : Фенікс, 2022. 88 с.
9. Коробейніков, Г.В. Психофізіологія стресу: навчальний посібник. – К.: МАУП, 2021.
10. Перша психологічна допомога в гострих стресових ситуаціях: навч.-практич. посіб. / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. О.А. Моргунов; [О.І. Федоренко та ін.]; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків: ХНУВС, 2022. 84 с.
11. Основи військової психології : навч. посіб. / Г.В. Бондарев, П.П. Круть; Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2020. 272 с.
12. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 2. – Київ, 2018. 240 с.
13. Основи реабілітаційної психології: подолання наслідків кризи. Навчальний посібник. Том 3. – Київ, 2018. 236 с.
14. Тактична медицина: навчальний посібник / В.Д. Шищук, С.І. Редько, М.М. Ляпа. – Суми: ТОВ «ВПП «Фабрика друку», 2016. 176 с.

Допоміжна:

1. Американська психологічна асоціація (АРА). Рекомендації з підтримки ментального здоров'я військовослужбовців, 2020.
2. Власенко І.А., Фурман В.В., Рева О.М., Канюка І.О. Психологічне здоров'я студентської молоді. Вінниця: ТВОРИ, 2022. 224 с.

3. Доктрина військового лідерства у Збройних Силах України, Головне управління персоналу Генерального штабу Збройних Сил України ОП 1-296, січень 2024

4. Екстремальна психологія : навчальний посібник /М. О. Сова, С. О. Деніжна, С. С. Митрофанова. – Державний податковий університет. Ірпінь, 2023. 346 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/1cNhXQo2Gk6SiZQNG1MUJweDIC01VpEMS/view?pli=1>

5. Загальна теорія здоров'я та здоров'язбереження : колективна монографія / за заг. ред. проф. Ю. Д. Бойчука. – Харків: Вид. Рожко С. Г., 2017. 488 с.

6. Збірник стандартів психологічної підготовки у Збройних Силах України: метод. посіб. / За редакцією генерал-майора В. Клочкова – К.: НДЦ ГП ЗС України, 2023. – 337 с.

7. Коцун О.М., Мороз В.М., Пішко І.О., Лозінська Н.С. К55 Формування психологічної готовності військовослужбовців військової служби за контрактом до виконання завдань за призначенням під час бойового злягодження: метод. посіб. – К.: 7БЦ, 2021. 170 с.

8. Корнієнко О.В. Підтримання психосоматичного здоров'я практично здорових людей: Навч.посібник. – К.: Вид.центр “Київський університет”, 2000. – 126 с.

9. Коцан І. Я., Ложкін Г. В., Мушкевич М. І. Психологія здоров'я людини: навч. посіб. – Луцьк: Вежа-Друк, 2018. 316 с.

10. Методичні рекомендації «Перша психологічна допомога. Алгоритм дій», опубліковано МОН України 5 квітня 2022 року URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/metodichni-rekomendaciyi-persha-psihologichna-dopomoga-algoritm-dij>

11. Офіційні ресурси МОЗ України щодо ментального здоров'я (<https://mindhub.org.ua> тощо).

12. Серета І.В. Психологія війни: навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів з курсу за змішаною формою навчання / І. В. Серета. Миколаїв: Видавець Румянцева Г. В., 2022. – 156 с.

13. Соціально-психологічні технології відновлення особистості після травматичних подій : практичний посібник / за наук. ред. Т. М. Титаренко ; НАПН України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький. – Імекс-ЛТД, 2019. 220 с.

14. Як залишитися собою під час війни та після. Практики психофізичного здоров'я воїна. / А.Бережанський, С.Грилюк. – Київ: Видавничий дім «СВАРОГ», 2024. —376 с.

15. Grossman D. On Combat: The Psychology and Physiology of Deadly Conflict. – Warrior Science Group, 2017.

16. Meichenbaum D. Stress Inoculation Training: A Practitioner's Guide. – Springer, 2018.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. <https://mindhub.org.ua>
2. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/572-2024-%D1%80#Text>
3. <https://sprotyvg7.com.ua/lessons/mind-psycho>
4. <https://sprotyvg7.com.ua/lesson/nacionalno-patriotichna-pidgotovka>
5. <https://sprotyvg7.com.ua/documents/nacional-stady>
6. <https://sprotyvg7.com.ua/lessons/taktichna-medicina>
7. <https://sprotyvg7.com.ua/documents/taktichna-meditcina>

21 МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Приватні ноутбуки та комп'ютери викладачів кафедри; технічне та програмне забезпечення для дистанційних технологій здобуття освіти.

Онлайн-платформи: віртуальні дистанційні онлайн курси, доступні в системі дистанційного здобуття освіти – навчальній платформі Moodle УкрДУЗТ.

Для дистанційного здобуття освіти в синхронному режимі використовується функціонал платформи відеоконференцій Zoom.

В умовах воєнного стану: генератори, потужні зарядні станції, мобільні павербанки для забезпечення енергетичних потреб; обладнане бомбосховище.

22 ВІДОМОСТІ ПРО РОЗРОБНИКІВ

Кім Катерина Володимирівна, к. псих.н., доцент

Контактна інформація: (docent.kim.uvkr@kart.edu.ua +38067-709-60-03)

23 ВНЕСЕННЯ ЗМІН (ДАТА, СУТЬ, ПІДПИС)

Протокол засідання кафедри Правове забезпечення та адміністрування транспортної діяльності № 1 від 29 серпня 2025 р.

